

Wydział Promocji Handlu i Inwestycji Ambasady RP w Wiedniu

Kraj związkowy- Burgenland

Położenie na mapie Austrii

Powierzchnia: 3.965,50km²

Ludność (2012 r.): 286 143 mieszkańców

Stolica: Eisenstadt (13.165 mieszkańców – 2012 r.)

Wzrost gospodarczy (2012 r.): 1,6 %

PRB (dane z 2014 r. za 2010 r.): 6 609 mln €

PRB na mieszkańca (2010 r.): 23 200 € (Austria: 35 400 €)

Stopa bezrobocia (średnio 2012 r.): 7,8 % (Austria: 7,0 %)

Eksport (2012 r.): 1,74 mld € (1,4 % eksportu Austrii)

Import(2012 r.): 2,33 mld € (1,8 % importu Austrii)

Powiaty: 7

Gminy: 171(w tym 13 miejskich)

Oficjalna strona rządowa kraju związkowego Burgenland: <http://www.burgenland.at>

Burgenland jest najbardziej wysuniętym na wschód krajem związkowym Austrii. Graniczy we swojej wschodniej części z Węgrami, a także (na krótkich odcinkach) ze Słowacją na północy i ze Słowenią na południu. Od zachodu graniczy z dwoma innymi austriackimi krajami związkowymi: Dolną Austrią i Styrią. Ma kształt długiego i wąskiego pasa wzdłuż granicy węgiersko-austriackiej (najwęższe miejsce ma 4-5km), gdyż jego granice zostały oparte na kryteriach ludnościowych, a nie na rzeźbie terenu. Pod względem powierzchni jest trzecim najmniejszym landem Austrii, zarazem najmniejszym pod względem liczby ludności. Zaraz po Wiedniu uznawany jest także za drugi z najmłodszych krajów związkowych Austrii. Jego nazwa pochodzi od określenia *Vierburgenland* ("Kraj czterech zamków") i po raz pierwszy zostały za jej pomocą określone tereny Niemieckich Węgier Zachodnich, po ich wcieleniu do Austrii. Historycznie była to część Węgier, ale po wojnach z Turkami została zasiedlona przez niemieckich i chorwackich kolonistów. Przewaga ludności niemieckiej zdecydowała o przyłączeniu kraju do Austrii, co nastąpiło w 1921 roku.

Płaski i nizinny Burgenland, stanowiący w jednej trzeciej obszar chronionej przyrody, wyraźnie różni się od pozostałych landów Austrii pod względem ukształtowania powierzchni i krajobrazu. Land ten pod względem geomorfologicznym stanowi zachodni kraniec Kotliny

Panońskiej (wielka równina w środkowej Europie). Dominującą formacją roślinną jest step, z wieloma charakterystycznymi cechami, jak bezodpływowe jeziora. Jest tu natomiast mało lasów, a wcale nie ma wysokich gór - są tylko pasma łagodnych wzgórz. Unikatowe warunki klimatyczne Burgenland zawdzięcza swojemu położeniu - północ i środek landu są bardziej zbliżone do klimatu kontynentalnego niż jego południowe obszary.

Burgenland zwykle dzieli się na trzy części: północną, środkową i południową. **Północny Burgenland** to najniższej położona, najbardziej równinna, najcieplejsza i najbardziej sucha część Austrii. Na jego terenie leży unikalne w skali europejskiej bezodpływowe **Jezioro Nezyderskie (Neusiedler See)**. Jest to największe stepowe jezioro Europy Środkowej rozciągające się na przestrzeni 320 km². Leży ono na granicy Austrii i Węgier. Około trzech czwartych powierzchni Jeziora Nezyderskiego należy do Austrii, tworząc jej największy zbiornik wodny. Około jednej czwartej jeziora należy do Węgier. Oba państwa utworzyły komisję do wspólnej gospodarki na jeziorze. W grudniu 2001 r. Jezioro Nezyderskie zostało wpisane na Listę Światowego Dziedzictwa Kulturalnego i Przyrodniczego UNESCO. Atrakcyjność tego terenu polega na unikalności tutejszej flory i fauny oraz znakomitej pogodzie przez większą część roku. Miejsce to jest rajem dla wielbicieli słońca, ponieważ liczba słonecznych dni w roku wynosi tam aż 300. Jezioro zwane "Wiedeńskim Morzem" stanowi atrakcję turystyczną, uprawia się tu żeglarstwo i windsurfing - wymarzone warunki ze względu na pewny wiatr. Zabytki archeologiczne, kamieniołomy wapienistego piaskowca, dwory i pałace są świadkami imponującej historii zasiedlenia tego obszaru - jezioro Nezyderskie od dawien dawna jest tygłem, w którym stapiają się różne kultury. Południowa część jeziora oraz przyległe obszary *Seewinkel* (ok. 80 małych jezior stepowych na wschód od Jeziora Nezyderskiego) i *Hanság* są chronione przez parki narodowe: austriacki Nationalpark Neusiedler See-Seewinkel i węgierski Fertő-Hanság Nemzeti Park. Park narodowy Neusiedler See - Seewinkel, jedyny w Europie Środkowej park narodowy o charakterze stepowym, jest wybierany na miejsce lęgowe przez wiele zagrożonych wyginięciem gatunków ptaków.

Środkowy Burgenland to kraina wyłącznie rolnicza. Jej naturalnym ośrodkiem jest Sopron - miasto i region należący do Węgier. Sopron na mocy ustaleń Traktatu w Trianon (traktatu pokojowego podpisanego 4 czerwca 1920 po upadku Austro-Węgier) zostało przydzielone Austrii, jednak zdecydowany protest mieszkańców miasta doprowadził do plebiscytu, w wyniku którego miasto pozostało na Węgrzech, a reszta obecnego landu Burgenland przeszła zgodnie z wcześniejszymi ustaleniami do Austrii. Teren ten był zdominowany w dużej części przez ludność niemieckojęzyczną zamieszkującą zachodnie części komitatów Sopron, Moson i Vas. Dziś tworzy to pewne problemy komunikacyjne - niezbędne były umowy międzynarodowe o austriackim tranzyście kolejowym przez to miasto.

Południowy Burgenland stanowi długi klin między Pogórzem Styryjskim a granicą Węgier - ta kraina ma większy udział lasów.

Historyczne uwarunkowania i położenie geograficzne Burgenlandu przyczyniają się do faktu, iż land ten posiada najwyższy odsetek mniejszości narodowych wśród wszystkich krajów związkowych Austrii. Mieszkańcami Burgenlandu jest, między innymi, wielu Chorwatów, Węgrów i Romów, którzy posiadają pełne prawo do używania swojego języka ojczystego, jako uznane prawnie autochtoniczne grupy językowe. Miejsowości z dużą liczbą mieszkańców narodowości chorwackiej posiadają przykładowo tabliczki nazw miejscowości sporządzone w dwóch językach; niemieckim i chorwackim.

Osadnictwo landu ma charakter zdecydowanie wiejski. W północnym Burgenlandzie wsie mają charakter typowy dla Węgier - są duże i rzadko rozrzucone. W środkowej i południowej części landu wsie są małe, a w niektórych rejonach przeważa zabudowa rozrzucona. Cechą

charakterystyczną landu jest brak większych miast. Zaskakujący może okazać się fakt, iż największe miasto a zarazem stolica landu – Eisenstadt - posiada niewiele ponad 13 tysięcy mieszkańców. Miasto to wyrosło wokół ogromnego zamku Esterházych (Schloss Esterházy)-starej, znaczącej węgierskiej rodziny magnackiej, która do dziś odgrywa dużą rolę w rozwoju tych okolic. Eisenstadt zostało miastem stołecznym w 1925 r. Dziś jest ważnym węzłem komunikacyjnym (leży 50 km na południe od Wiednia), naukowym, a także ośrodkiem winiarstwa. Korzyści czerpie głównie ze swych długoletnich związków z wybitnym muzykiem i kompozytorem Józefem Haydnem, który w roku 1761 został zatrudniony jako nadworny kompozytor i wicekapelmistrz na dworze arystokratycznej rodziny Esterházy. Dzięki jej mecenasowi mieszkał i tworzył w mieście przez niemal 30 lat.

Gospodarka

Burgenland jest jednym z najuboższych regionów Austrii. Nie tworzy on jednorodnego obszaru gospodarczego. Poszczególne regiony są powiązane gospodarczo i komunikacyjnie z przyległymi większymi miastami pozostałych landów - z Wiedniem, z Wiener Neustadt, i Grazem, ponieważ Burgenland pozbawiony jest większych zakładów przemysłowych. Jest to kraj wysoko rozwiniętego, towarowego rolnictwa i towarzyszącego mu drobnego przemysłu spożywczego. Burgenland jest bogaty w winnice: 2012 r. - 12,9 tys. ha (Austria: 43,6 tys. ha), które dostarczają doskonałej jakości winogron do produkcji win: 392,7 tys. hl (Austria: 802,8 tys. hl). Na wielką skalę prowadzone jest także sadownictwo. Aż 36,8% owoców moreli (756 t.), 34,1 % wiśni (31 t.) oraz 22,0 % orzechów włoskich (17,5 t.) pochodzi z upraw tego kraju związkowego (2012 r.). Również wysoka jest produkcja zbóż i buraków cukrowych (pszenica: 194,6 tys.t., buraki: 276,9 tys.t. w 2012 r.), lecz napotyka ona trudności, ze względu na rozdrobnienie gruntów rolnych - relikty prawa węgierskiego. Land nie ma znaczących złóż bogactw mineralnych.

Północy Burgenland ma walory turystyczne (park narodowy wokół Jeziora Nezyderskiego), a południowy - rekreacyjne (uzdrowiska i wody mineralne). Jednakże pozostały obszar typowo rolniczego Burgenlandu nie cieszy się zbyt dużą popularnością wśród turystów. Dodatkowo nad Jeziorem Nezyderskim i we wschodniej części kraju rozwinięte jest rybactwo śródlądowe. Trzcina porastająca brzegi Jeziora Nezyderskiego jest eksploatowana przemysłowo.

Jako bezpośredni sąsiad trzech krajów członkowskich Unii Europejskiej (Słowacji, Węgier i Słowenii) Burgenland stanowi atrakcyjny obszar gospodarczy, gdyż leżąc w samym sercu Europy jest on niejako centralnym miejscem pomiędzy wschodem i zachodem kontynentu. Dla potencjalnych inwestorów otwierają się tam szerokie perspektywy i transgraniczne możliwości kooperacji.

Władze kraju związkowego starają się, aby Burgenland stał się miejscem innowacji i technologicznego postępu. Znajdujące się w regionie nowoczesnie wyposażone centra technologiczne (istniejące od 1997 roku: Neusiedl am See, Eisenstadt, Neutal, Pinkafeld, Güssing und Jennersdorf) są oznaką gospodarczych innowacji. Oferują one swoim przedsiębiorcom i ich pracownikom dogodne warunki rozwoju gospodarczego i zawodowego. Wśród światowo znanych firm działających na tym terenie można spotkać znane podmioty (Siemens, GE Money Services, Tridonic Atco i Post AG). Należy do nich również firma H & P Trading GmbH z Kemetten, która wyspecjalizowała się w produkcji specjalistycznych części dla przemysłu metalowego.

Centra technologiczne Güssing i Jennersdorf uważane są za liderów know-how w dziedzinie energii odnawialnej i optoelektroniki. Na uwagę zasługuje niewątpliwie gmina Güssing, która jeszcze w latach 90-tych była jedną z najbiedniejszych gmin typu rolniczego w Austrii.

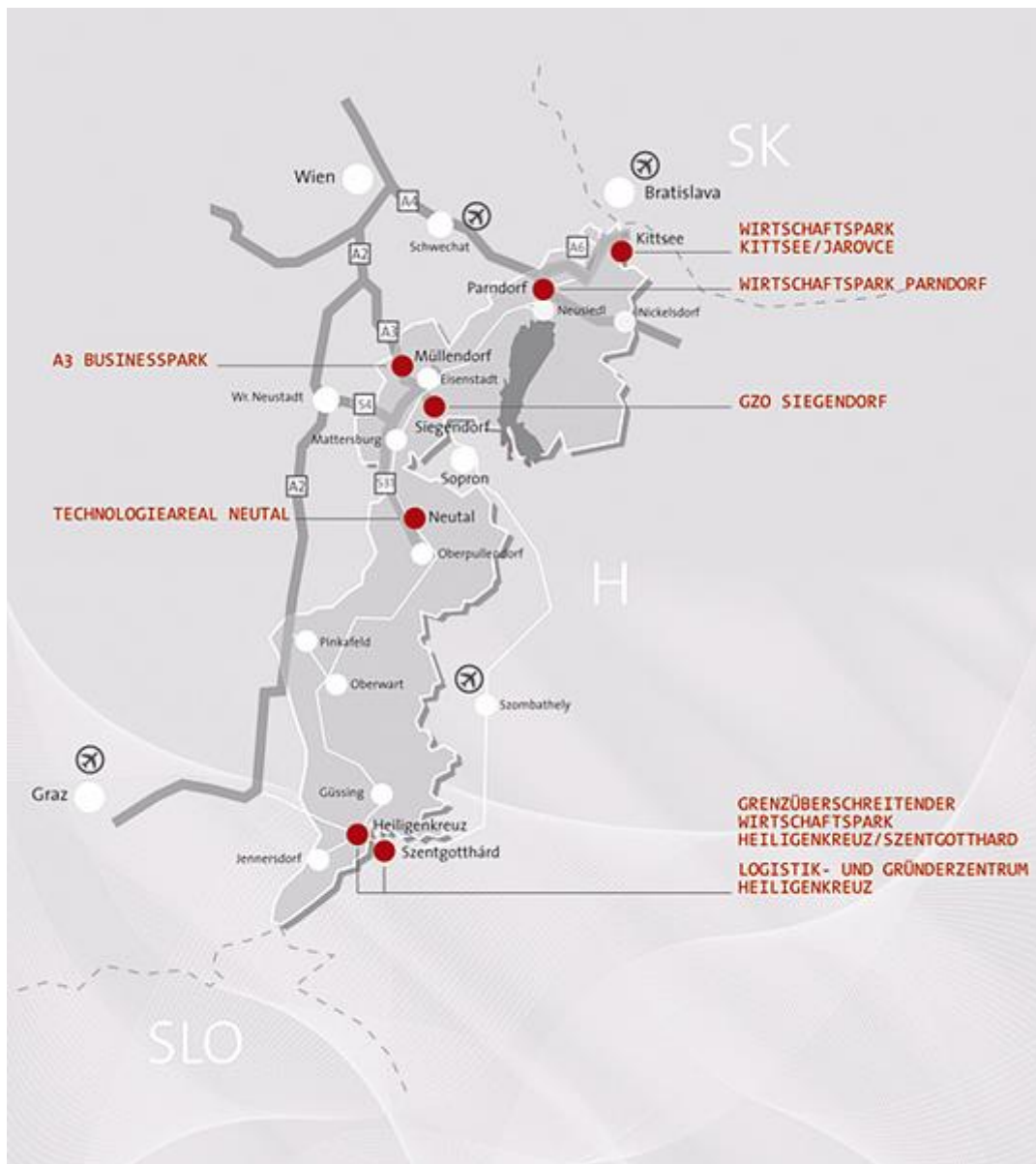
Energia dla potrzeb mieszkańców była kupowana z sąsiadujących miast, co stanowiło duże obciążenie finansowe. Przystąpienie Austrii do Unii Europejskiej stworzyło władzom gminy unikalne warunki do realizacji niezwyklego planu inwestycyjnego. W 1992 r. podjęto działania dotyczące budowy komunalnego systemu energetycznego opartego na wykorzystaniu lokalnych zasobów biomasy. Zbudowano zakłady produkujące energię wykorzystując: słońce, odpady drewniane, drewno z naturalnych zasobów leśnych, trawy, kukurydzę, koniczynę, rzepak, olej spożywczy. W roku 2001 region Güssing osiągnął pełną niezależność energetyczną, a w latach 1992-2007 powstało tu ponad 1000 nowych miejsc pracy. Aktualnie w sieci energetycznej funkcjonuje elektrociepłownia na biomasę o łącznej mocy elektrycznej ponad 2 MW oraz ciepła przesyłanego na odległość o mocy 4,5 MW. Dzięki produkcji ok. 40 000 MWh zielonej energii elektrycznej rocznie możliwa była nie tylko spłata kredytów zaciągniętych na budowę poszczególnych obiektów, ale także prowadzenie dalszych prac inwestycyjnych przez władze gminy. W 2013 r. okazało się jednak, że rzeczywistość nie jest tak różowa jak wynikałoby z relacji z lat wcześniejszych. Tak dobre funkcjonowanie „zielonej gminy” możliwe było tylko dzięki sutym dotacjom przyznawanym z różnych źródeł coraz liczniej osiedlającym się tam firmom operującym w dziedzinie zielonych energii. Spowodowało to liczne nadużycia (np. pobieranie dotacji z różnych źródeł jednocześnie) oraz procesy sądowe. Już częściowe wstrzymanie dotacji dla ciepłowni wytwarzającej energię z biomasy spowodowało całkowitą nieopłacalność jej eksploatacji, co groziło zamknięciem. Prestiżowa ekologicznie inwestycja funkcjonuje obecnie jedynie dzięki kolejnym zastrzykom finansowym a dla zaopatrzenia gminy w energię cieplną bez rozgłosu doprowadzono gazociąg, by nowo instalowany kocioł ogrzewać już gazem.

W centrum technologicznym w Jennersdorfie swoje siedziby posiadają firmy trudniące się przyszłościową dziedziną optoelektroniki i technologii LED. Należą do nich działające na arenie międzynarodowej przedsiębiorstwa będące liderami na rynku - m.in. Tridonic Optoelectronics i Lumitech. W kwietniu 2010 r. władze kraju związkowego wspólnie z firmą Austrian Wind Power podjęły decyzję o budowie największego w Austrii kompleksu farm wiatrowych z zastosowaniem wiatraków nowej generacji (każdy o nowej długości śmigieł liczącej 101 m). Aktualnie (wiosna 2014 r.) funkcjonuje w Burgenlandzie 122 parków wiatrowych, w których pracuje 175 wiatraków o mocy 362,65 MW. Nowo budowane farmy wiatrowe (Baumgarten, Deutsch Haslau, Nickelsdorf oraz rozbudowywana w Andau) pozwolą na zwiększenie mocy o dalsze 159,5 MW. Ujmując czysto rachunkowo, już we wrześniu 2013 r. Burgenland osiągnął całkowite zaspokojenie własnego zapotrzebowania na energię elektryczną.

Energie Burgenland AG (właściciele: Burgenländische Landesholding GmbH - 51% oraz Burgenland Holding AG - 49%) skupiająca w swej strukturze podmioty z zakresu, produkcji, dystrybucji oraz sieci/techniki inwestuje także w naszym kraju, gdzie posiada udziały w 3 spółkach (poprzez spółkę córkę Energie Burgenland Green Power GmbH):

- Ventus Polska Sp. z o.o. (76 %)
- PSW Polska Siła Wiatru Sp. z o.o. (50 %)
- WSW Warmińska Siła Wiatru Sp. z o.o. (50 %)

Burgenland dysponuje ponadto obszarami gospodarczymi (Wirtschaftsparks), które utworzone zostały w zamyśle w celu osiedlenia na ich terenach, w pierwszej kolejności, innowacyjnych przedsiębiorstw badawczych i produkcyjnych. Rzeczywistość pokazuje, że na obszarach tych chętnie przyjmowane są także inne firmy, niewiele mające wspólnego z tymi założeniami.

Na terenie Burgenlandu dobrze prosperuje branża przetwórstwa rolno-spożywczego. Przykładem mogą być firmy Felix Austria z miejscowości Mattersberg (produkcja keczupu) oraz Stekocics z miejscowości Frauenkirchen (producent 300 odmian pomidorów na dużą skalę).

Handel zagraniczny kraju związkowego stanowi jedynie nieznaczną część obrotów Austrii: 1,4 % eksportu oraz 1,8 importu (2012 r.). Do największych krajów eksportujących do Burgenland należą Niemcy (0,78 mld euro), Węgry (0,25 mld euro) oraz Włochy 0,12 mld euro. Z kolei z Burgenland najczęściej towarów dostarczanych jest do tych samych krajów tj. do Niemiec (0,63 mld euro), na Węgry (0,19 mld euro) oraz do Włoch (0,08 mld euro). Brak jest danych o wartości handlu z Polską, ale można przypuszczać, że są one nieznaczące.

W Polsce swoje zagraniczne oddziały posiada około kilkunastu przedsiębiorstw pochodzących z Burgenlandu: Na uwagę zasługują przykładowo:

- **Energie Burgenland AG** (także **Energie Burgenland Green Power GmbH** oraz **Austrian Wind Power GmbH**). Przedmiotem działalności spółek jest budowa parków wiatrowych w Polsce oraz praca nad projektami innych źródeł odnawialnych, jak biomasa i biogaz.
- **Biogas Systems GmbH**.- Sporządzają dokumentację i produkują urządzenia nowej generacji do biogazowni: dla rolnictwa, rzemiosła, gospodarki komunalnej oraz przemysłowe
- **Leier Baustoffe- Holding GmbH** – w Polsce: Leier Polska SA (Wola Rzęzińska), Leier Markowicze SA (Majdan Stary) oraz Leiner Malbork Sp. z o.o - produkują komplet nowoczesnych materiałów do budowy stanu surowego budynku,
- **Klaudi Armaturen Austria** Gessellschaft mbH – w Polsce zakład w Opolu. Armatura i oprzyrządowanie dla kuchni i łazienek.
- **PIK-AS Austria** – przedstawicielstwo w Poznaniu. Zajmują się consultingiem wsparciem klientów w zakresie sprzedaży komponentów technicznych i elektrotechnicznych dla transportu i przemysłu maszynowego,
- oraz firmy zajmujące się produkcją i importem win austriackich, m.in.: **Domaine Pöttelsdorf Weinbau- und Vertriebsgenossenschaft Reg. GmbH**- K&K Wein Importeure J. Herbut-Hewell, M. Schatovich Spółka Jawna, **Weingut Iby-Lehrner**, **WEINGUT MÜNZENRIEDER**, **WINZERKELLER NECKENMARKT**, **Grenzlandhof Weingut Familie Reumann**- Austrovin.

WPHI Wiedeń, 03.2014